

A. TEXTOVÁ ČÁST

Město Příbor, Náměstí Sigmunda Freuda 19, 742 58 Příbor

OBSAH TEXTOVÉ ČÁSTI:

A. TEXTOVÁ ČÁST

I. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

II. PŘEDMĚT REGENERACE MPR PŘÍBOR

III. CÍLE PROGRAMU REGENERACE MPR PŘÍBOR

- Regenerace kulturního dědictví – kulturních památek
- Regenerace ostatních významných objektů v MPR Příbor
- Regenerace veřejných prostorů
- Regenerace městské zeleně
- Dopravní systémy a parkování
- Informační systémy, naučné stezky v MPR
- Inženýrské sítě
- Životní prostředí
- Využití nezastavěných ploch

IV. ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ

- Širší vztahy v území
- Sociodemografické podmínky
- Koncepce uspořádání krajiny
- Hodnoty MPR Příbor
- GENIUS LOCI místa, kulturní prvky, významní rodáci

V. POUŽITÉ PODKLADY

VI. ZÁVĚR

A. TEXTOVÁ ČÁST

I. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Program regenerace městské památkové rezervace Příbor

Aktualizace pro období 2013 – 2017

Město Příbor, Náměstí Sigmunda Freuda 19, 742 58 Příbor

Historické jádro města Příbora bylo prohlášeno dne 19.4. 1989 nařízením vlády ČSSR č. 54/1989 Sb. ze dne 19.4.1989 o prohlášení území za **Městskou památkovou rezervaci Příbor**.

Ochranné pásmo Městské památkové rezervace Příbor bylo vymezeno dne 8.6.1998 rozhodnutím s č.j. 911/98-RR-401/Ma.

V roce 1993 byla založena pracovní skupina – **KOMISE MĚSTSKÉ PAMÁTKOVÉ REZERVACE**. Zakladatelem této pracovní skupiny je Rada města Příbora, pracovní skupina je zařazena mezi komise rady města jako její poradní iniciativní orgán. Pracovní skupina se podílela na tvorbě aktualizace programu regenerace pro období 2013 – 2017. V současné době se skupina skládá z těchto členů:

- MUDr. Mořic Jurečka (zastupitel) – předseda komise
- Ing. Alena Rašková (památková péče – MěÚ Kopřivnice)
- Mgr. Markéta Jurášková (památková péče – NPÚ Ostrava)
- Ing. Milan Strakoš (starosta města Příbora)
- Ing. Alice Hambálková (zahradní architektura)
- Mgr. Irena Nedomová (městská televize)
- Ing. arch. Zdeněk Tupý (architekt a projektant, Nový Jičín)
- Mgr. Václav Michalička (městské muzeum)
- Ing. arch. Renata Šablaturová (památková péče a územní plán, MěÚ Příbor – zpracovatel aktualizace)

II. PŘEDMĚT REGENERACE MPR PŘÍBOR

Město Příbor s necelými devíti tisíci obyvateli je jedním z nejstarších měst severovýchodní Moravy. Je lemováno působivou scénérií předhůří Beskyd s vyhlídkou na nedalekou štramberskou Trúbu, malebné Hukvaldy a staroslavný Radhošť. Rozkládá se po obou březích Lubiny. Na levém břehu, na terénní vyvýšenině leží historické jádro města. Přes některé nevhodné zásahy minulých let zůstalo historické jádro města unikátní památkou a, jak již bylo výše uvedeno, v roce 1989 bylo prohlášeno městskou památkovou rezervací. V současné době se na území města nachází 64 nemovitých kulturních památek zapsaných v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky. Většina těchto památek se nachází právě

na území městské památkové rezervace a jejího ochranného pásma.

Nejstarší písemnou zprávu o Příboře lze nalézt v listině markraběte moravského a vévody rakouského Přemysla (pozdějšího českého krále Přemysla Otakara II.) z roku 1251, ve které Přemysl potvrzuje příborskému klášteru darování pozemků v blízkosti kláštera. V této listině je však město pojmenováno německy „Vriburch.“ Podobný název – Fryburk je uveden v listině vydané Jindřichem z Příbora z roku 1294, kde je Příbor – Fryburk poprvé označen jako město (civitas). Název města Prsybor se objevuje poprvé již v roce 1307. Z rozboru všech dostupných dokumentů vyplývá, že Příbor byl zřejmě založen před rokem 1251 jako trhová ves s kostelem na skalnatém ostrohu.

Centrum sídla (dnes náměstí Sigmunda Freuda) má v půdoryse obdélníkový tvar o rozměrech 65 x 95 m. Měšťanské domy, které byly na něm a v přilehlých ulicích patrně osazeny už ve 13. století a náležely později k privilegovaným šenkovním domům, byly obvykle vybaveny dvojicí až trojicí sklepních prostor. Nadzemní konstrukce prvních měšťanských domů byly zřejmě dřevěné, od 14. století byly doplňovány představenými předsíněmi (podloubími). Ojedinele dochované architektonické články v některých „šenkovních“ sklepech asi 17ti domů jsou datovány na konec 15. nebo na počátek 16. století. Vlivem příznivého vlivu biskupa Stanislava Thurza zaznamenal Příbor na přelomu 15. a 16. století výrazný rozvoj řemesel a přistěhovalectví, což se odrazilo ve stavební aktivitě ve městě. V té době byla zahájena výstavba prvních kamenných domů. V průběhu 16. století probíhala ve městě výstavba nových kostelů i stavební úpravy a dostavby farního kostela. Dále se prováděla výstavba nových cest a mostů.

Pozitivní hospodářský rozvoj města byl přerušen v průběhu třicetileté války, kdy město bylo okupováno a několikrát vypáleno. Poválečná obnova města se odrazila v realizaci měšťanských domů již výhradně zděných a především v realizaci piaristické koleje v letech 1694-1700. Další katastrofou byly pro město důsledky tzv. „slezských válek“ za císařovny Marie Terezie a následné vypovězení Židů z Čech, válečné události se městu nevyhnuly ani v průběhu napoleonských válek. Výstavba ve městě se v tomto období odehrávala prakticky pouze na městských předměstích – příkladem může být dům č.p. 54 na Jičínské ulici, areál vodního mlýna v jižní části města a nově postavená fara pod farním kostelem.

V letech 1831, 1837 a 1848 – 1849 bylo město postiženo epidemií cholery, které za obět padlo na 700 lidí. V roce 1846 vypukl v domě č.p. 9 na náměstí požár, který se rozšířil směrem na západ k piaristické koleji. V roce 1875 byl v Příboře zřízen učitelský ústav se sídlem v budově piaristické koleje, tento objekt byl následně rozšířen východním a západním směrem. Po výstavbě lokální železniční trati ze Studénky přes Příbor do Štramberka a Veřovic v roce 1880 byla ve městě postavena budova železniční stanice.

V tomto období působil ve městě městský stavitel Kašpar Karlseder, který upravil řadu měšťanských domů na náměstí – např. č.p. 2, 10, 30, 44/45, 46 a 48. Jedná se o stylové úpravy interiérů i fasád, které doposud tvoří podstatu kvalitního památkového fondu města.

Na konci 19. a začátku 20. století je Příbor poznamenán vlasteneckým ruchem. Vznikají různé české spolky, čeští měšťané usilují o zřízení národních i středních škol s českým vyučovacím jazykem. V roce 1901 byla ve městě založena české zemská reálka, ta od roku 1904 fungovala ve vlastní budově, od roku 1911 jako reálné gymnázium. Kromě toho byly od roku 1887 ve městě pořádány krajinské výstavy hospodářsko-řemeslnické, které přispěly k podnikání i ekonomickému rozvoji kraje.

V období československé předmnichovské republiky byl ve funkcionalistickém stylu postaven na náměstí na místě původního zbořeného domu dům č.p. 29 pro firmu Baťa, ve stejném stylu byla postavena i vila č.p. 716 na ul. Šmeralova. Ve funkcionalistickém duchu byla rovněž na náměstí realizována novostavba radnice č.p. 19.

Poválečná bytová výstavba byla budována v souvislosti s výstavbou letiště v Mošnově a to formou bytových domů realizovaných jak na asanovaných plochách městského předměstí, tak i na volných plochách na okraji města.

III. CÍLE PROGRAMU REGENERACE MPR PŘÍBOR

● Regenerace kulturního dědictví – kulturních památek

Regenerace kulturního dědictví spočívá v ochraně a obnově jednotlivých kulturních památek, dominant a církevních staveb na území města.

Mezi významnější a rozsáhlejší zamýšlené obnovy jednotlivých památek patří:

- obnova radnice č.p. 19, včetně řešení bezbariérového přístupu a celkové obnovy zadní fasády a obnovy dvorního traktu
- celková obnova kostela Sv. Kříže včetně nejbližšího okolí, regenerace ohradní zdi
- celková obnova fary č.p. 364, včetně obnovy ohradní zdi částečně již ze středověku, obnovy dvorních stavení, dvora a zahrady
- zpřístupnění věže kostela Narození Panny Marie pro veřejnost
- řešení zavlhání suterénu měšťanských domů na Náměstí Sigmunda Freuda v severní frontě náměstí návazností na kostel sv. Kříže
- obnova měšťanských domů na náměstí Sigmunda Freuda, které jsou v dezolátním stavu (č.p. 28, č.p. 32, č.p. 43, č.p. 44, č.p. 45)

- obnova dvorních průčelí a ohradních zdí měšťanských domů na Náměstí Sigmunda Freuda
- průběžná obnova ohrožených kulturních památek (viz jednotlivé karty kulturních nemovitých památek)
- udržovací práce na fasádách kostela Narození Panny Marie

● **Regenerace ostatních významných objektů v MPR Příbor**

Generální rekonstrukce objektu č.p. 118, při níž se počítá se změnou účelu využití objektu na turistické informační centrum a technické zázemí objektu rodného domu Sigmunda Freuda.

● **Regenerace veřejných prostorů**

Nejvýznamnějším veřejným prostorem celé městské památkové rezervace je Náměstí Sigmunda Freuda (ve výkrese D.2 označeno I.). Základním úkolem je oživení náměstí a přilehlých uliček pomocí drobných uměleckých děl, vhodného mobiliáře, podpory drobné podnikatelské činnosti na náměstí, pořádání kulturních akcí konaných přímo na náměstí, které sem vtáhnou občany města i jeho návštěvníky.

Dalším velmi významným veřejným prostorem je zahrada bývalého piaristického kláštera (ve výkrese D.2 označeno II.) Cílem je začlenit zahradu do centra města, lépe ji zpřístupnit směrem od náměstí a vytvořit veřejný prostor určený ke každodenní relaxaci a odpočinku s možností pořádání různých kulturních akcí v exteriéru.

Dalším zajímavým veřejným prostorem je zahrada pod kostelem Narození Panny Marie (ve výkrese D.2 označena III.). V současnosti je zahrada nepřístupná, nevyužívaná. Záměrem je začlenit zahradu navazující na urbanisticky hodnotné malebné uličky pod kostelem a na samotný areál kostela Narození Panny Marie do centra města. Nabídnout občanům i návštěvníkům klidné místo k zastavení se, relaxaci a rozjímání s historickým duchem a s výhledem na řeku Lubinu, její nábřeží, „příborské Benátky“ i Beskydy.

Výše zmiňované uličky pod kostelem Narození Panny Marie (ve výkrese D.2 označeny IV.) také patří k urbanisticky velmi hodnotnému potenciálu města. Jmenovitě se jedná především o ulice V kopci, Farní, Stojanovu, Karla Hynka Máchy, Josefa Hory, Žižkovu a Remešovu. Je připravována rekonstrukce veřejného osvětlení a nízké napětí, kabelové vedení bude uloženo do země a budou osazeny nové lampy bližší historickému prostředí. Některé ulice budou plynifikovány, následovat bude úprava povrchů ulic. S regenerací těchto uliček úzce souvisí i obnova zadních traktů měšťanských domů a ohradních zdí, které jsou u mnoha objektů v současné době v dezolátním stavu (viz karty jednotlivých kulturních památek).

Důležitým momentem při příjezdu do města jsou ulice U brány, Karla Čapka, Bonifáce Buzka a jejich nejbližší okolí až po kostel sv. Kříže (ve výkrese D.2 označeny V.). Záměrem je vytvořit v této oblasti reprezentativní a důstojný prostor vstupu do historického centra města. Ulice U brány se stane multifunkčním prostorem sloužícím především pro pěší. Z ulice Karla Čapka bude vytvořen nový vstup do piaristické zahrady a v ulici Bonifáce Buzka budou obnoveny dochovaná zadní stavení a ohradní zdi měšťanských domů, čímž vznikne ucelený historicky velice hodnotný celek bloku měšťanských domů. V celé této oblasti budou obnoveny zpevněné plochy v materiálech typických pro historické prostředí Příbora, dojde k obnově zeleně, odstranění zeleně poškozené nebo nevhodné do historického prostředí, k náhradě nevhodného mobiliáře mobiliářem novým. V lokalitě bude řešen i problém umístění kontejnerů na tříděný odpad.

Pozornost je směřována i k zahradě u kostela sv. Valentina. Prostranství kolem kostela není v současné době veřejnosti běžně přístupné. Záměrem je obnova zahrady, její zpřístupnění veřejnosti a případné propojení se zahradou Sokolovny na sousedních pozemcích.

Otázkou zůstává i využití veřejného prostoru při bývalé ulici Zámečnické. V současnosti je tento prostor využíván jako parkoviště, které po dokončení parkoviště za samoobsluhou „Zetka“ nebude nezbytně nutné. Vzhledem k tomu, že ulice Zámečnická vede k rodnému domku Sigmunda Freuda, bylo by vhodné vytvořit zde adekvátní reprezentativní prostor města. Toto území by bylo vhodné prověřit vyhlášením veřejné urbanistické soutěže nebo zadat tuto úlohu jako studentskou práci studentům architektury a urbanismu.

V návaznosti na ochranné pásmo městské památkové rezervace se nachází další území, které skrývá obrovský potenciál, jedná se o břehy řeky Lubiny. Jejich využití a urbanistické řešení je dalším důležitým momentem. I toto území je vhodné k prověření urbanistickou soutěží nebo studentskými pracemi.

Dalším významným veřejným prostorem navazujícím na MPR je městský park.

● **Regenerace městské zeleně**

V oblasti městské zeleně v MPR je nutné podporovat celostní vnímání kulturních památek a památkově chráněných území. Důležité je tedy uvědomit si, že jde o jedno dílo tvořené z různých součástí. Je proto správné vztahovat památkovou ochranu na dílo celé, tedy např. na kostel i s doprovodnými stromy či náměstí se zelení. Je třeba, aby obnovovaná či nově vysazovaná zeleň v oblasti MPR byla v kontextu s historickým obdobím památek a zároveň respektovala požadavky soudobé, zejména přizpůsobení se náročnému městskému prostředí. Není přípustné vnášet do památkově chráněného prostředí rostliny, které tam nepatří. Tím jsou myšleny především v nepřiměřené míře přílišné barevné formy, jehličnaté

keře, jehličnaté stromy (oblíbené stříbrné smrky, smrk Pančičův, zeravy, cypřišky... s výjimkou pietních míst- hřbitovů). - zdroj: *Dřeviny na veřejných městských prostranstvích, příloha časopisu Zprávy památkové péče, ročník 61, Zdeněk Novák, str. 34-50.*

Městská zeleň v Příboře se nachází na výše uvedených veřejných prostranstvích. Mimo tyto prostranství se zeleň nachází v následujících lokalitách:

- Zeleň u bytových domů na ulici Lidické – Zatravněná zelená plocha s alejí hrušní, s keři a s výsadbou květin, udržovaná vlastníky a obyvateli přilehlých obytných domů. Je v současnosti v dobrém stavu.
- Zeleň u jižního křídla bývalé piaristické koleje na Jičínské ulici – v roce 2004 zde byla nově vysázena a upravena zeleň v rámci provedených úprav ploch. V souladu s navrženými vegetačními úpravami zde byla ponechána vzrostlá a zdravá zeleň. Nově vysázeny byly stromy javoru mléče společně se záhonem trvalých okrasných keříků a zároveň byl ponechán prostor pro výsadbu letniček. Zeleň v této lokalitě je v současnosti v dobrém stavu, je potřeba ji udržovat.
- Zeleň před gymnáziem a prodejnou potravin na Jičínské ulici – V rámci provedených úprav ploch byla v roce 2004 před prostranstvím těchto objektů nově vysázena a upravena zeleň. Před budovou Masarykova gymnázia bylo vysázeno 5ks javorů mléče, trvalkový záhon skalníku, šanty kočíků, krásnoočka přeslenitého a travnatý pás. Alej javorů mléče společně s výsadbou trvalých keřů a travnaté plochy tvoří souvislou a udržovanou městskou zeleň doplněnou květinovou výsadbou jednoletých a víceletých rostlin před objektem prodejny. Zeleň v této lokalitě je v současnosti v dobrém stavu, je potřeba ji udržovat.
- Zeleň u pomníku Sigmunda Freuda – Odborně upravená zeleň (trávník, výsadba růží, zahuštěná výsadba vzrostlých listnatých a jehličnatých stromů). Potřeba udržovacích prací.
- Zeleň na náměstí Sigmunda Freuda – Z důvodu nutných vegetačních úprav došlo v roce 2008 k obnově vzrostlé zeleně na náměstí, a to k výsadbě 4ks okrasných třešní u sousoší v centrální části náměstí. Další upravená zeleň: - 5 kulových javorů, mobilní kontejnery s každoroční květinovou výsadbou letniček.
- Zeleň u rodného domu Sigmunda Freuda – V rámci rekonstrukce rodného domu bylo provedeno odborné ošetření 1 ks stávající hrušně, které je věnována stálá odborná péče.
- Zeleň u farního kostela Narození Panny Marie – s obnovou venkovních ploch v areálu farního kostela Narození Panny Marie je spojena i obnova zeleně. Základem celé kompozice jsou vysokokmenné kvetoucí stromy, nižší keře doplněné trvalkami a cibulovinami, vše v čistých neformálních liniích. Nově prováděná výsadba je toho času před dokončením.

- Městský park s amfiteátrem přímo sousedí s hranicí MPR. Amfiteátr byl vybudován v roce 1995 zejména v souvislosti s konáním pravidelných festivalů dechových orchestrů. Kromě původních druhů dřevin (lípa velkolistá, lípa srdčitá, dub letní, bříza bělokorá, jasan ztepilý, habr obecný, javor klen) zde nalezneme i druhy introdukované např. katalpu trubačovitou. Při vjezdu do parku z ulice Lidické roste památný strom lípy velkolisté „Lípa v parku“, jehož ochrana byla vyhlášena roku 1996. Do evidence významných dřevin města Příbora je zahrnut i platan javorolistý (výsadba r. 2003) a lípa velkolistá (výsadba r. 2004).
- Zeleň u domu s pečovatelskou službou je tvořena výsadbou stromů a keřů v travnatém pásu zeleně. V následujících letech se počítá s její obnovou.
- Zeleň u objektu č.p. 118 byla částečně obnovena z důvodu bezpečnosti dopravního provozu a špatného zdravotního stavu dřevin. Komplexní obnova zeleně bude řešena v návaznosti na předpokládané nové využití uvedeného objektu.
- Do ochranné zóny MPR zasahuje Parčík za hvězdárnou, Park na nábřeží Rudoarmějců. Lipová alej podél zdi starého hřbitova na ulici Juránově a další menší celky zeleně.

● Dopravní systémy a parkování

Dopravní systém:

Komunikační systém na území MPR je stabilizován a nepředpokládají se žádné větší úpravy.

MPR protínají dvě hlavní komunikace. Silnice I/58 převádějící dopravu ve směru Ostrava – Beskydy a silnice III/04823 ve směru Nový Jičín - Frýdek Místek. Vzhledem k tomu, že severní a západní hranice městské památkové rezervace je vymezena silnicí I/58, byla v minulých letech věnována velká pozornost úpravám této komunikace s cílem maximálního zklidnění dopravy do doby, než bude realizován plánovaný jihozápadní obchvat města. Příkladem jsou úpravy dvou křižovatek z roku 2003, které souvisely s výstavbou polyfunkčního domu na Lidické ulici v místě proluky vzniklé v sedmdesátých letech minulého století vybouráním celé uliční fronty, dále rekonstrukce hlavní křižovatky silnic I/58 a III/04823 v sousedství historických budov piaristického kláštera gymnázia a Základní školy na Jičínské ulici v roce 2008. Zcela zásadní však pro zklidnění dopravy v centru města bylo dokončení stavby Silnice I/58 - obchvat Příbora v roce 2011, díky níž byla z centra města zcela vymístěna průjezdná nákladní doprava a radikálně se snížil i počet projíždějících osobních automobilů.

Systém místních komunikací v MPR, který navazuje na dvě zmíněné páteřní silnice respektuje hlavně

obslužnost přilehlých nemovitostí a je určen především pro majitelé těchto nemovitostí.

V posledním období došlo k předlažbám nejvíce používaných ulic, při nichž byl použit výhradně přírodní materiál, žulová kostka a tradiční materiál používaný v dřívější době v Příboře, kterým jsou říční oblázky z řeky Lubiny.

K celkové obnově povrchů ulic v MPR schází dokončit plánovanou úpravu úzkých a malebných uliček pod kostelem Narození Panny Marie.

Parkovací plochy :

Na území MPR jsou situovány dvě hlavní parkovací plochy, a to po obvodu náměstí S.Freuda a mezi ulicemi ČSA a Zámečnickou bezprostředně navazující na náměstí. V minimální docházkové vzdálenosti (do 200 m) jsou návštěvníkům města k dispozici ještě parkovací plochy u kulturního domu a na ulici Lidické u bývalého objektu kina. Jejich kapacita je dostatečná a nepředpokládá se další zvyšování počtu parkovacích míst. Navíc jsou před dokončením dvě nová parkoviště na ulici Komenského (za prodejnu potravin Zetka), která mohou nahradit do budoucna současné parkoviště na ulici ČSA, na němž je dle územního plánu města navrhovaná dostavba v 70. letech zbourané zástavby ulice Zámečnické.

● Informační systémy, naučné stezky v MPR

„Naučná trasa MPR – orientační značení a infosystém“ byla zrealizována v roce 2008 s cílem přiblížit nejvýznamnější památky v MPR Příbor a jejím nejbližším okolím občanům města a jeho návštěvníkům. Trasa je určena nejen pro pěší, ale i pro cyklisty a bylo na ní realizováno celkem 8 zastavení, které prostřednictvím textů a obrázků na informačních tabulích nabídnou ve třech jazykových mutacích údaje o jednotlivých památkách – rodný dům a památník Sigmunda Freuda, piaristický klášter, náměstí a 4 kostely. Jednotlivá zastavení, která zároveň slouží jako odpočívadla s posezením, jsou doplněna městským mobiliářem a nabízejí zajímavé pohledy i na další místa ve městě včetně pohledu na celkové panorama Beskyd. Trasa začíná i končí na náměstí Sigmunda Freuda, kde je instalován informační panel se zvukovým průvodcem. Zajímavostí na trase jsou i opravené schody ke starému hřbitovu, které jsou provedeny z pro Příbor typického materiálu – oblázkové dlažby z říčních kamenů. Naučná trasa je v dobrém stavu.

Na všech příjezdových komunikacích je nainstalováno celkem osm dopravních značek IS 23 s označením nejvýznamnějších kulturně turistických cílů města, a to MPR Příbor a rodného domu Sigmunda Freuda.

Vnější značení bude rozšířeno o značku reprezentující obnovený piaristický klášter.

Informační systém ve městě bude doplněn o mapy města s grafickým vyznačením jednotlivých ulic, městské památkové rezervace a významných památek a objektů. Tyto mapy budou rozmístěny u jednotlivých vstupů do města (na velkých parkovištích, u vlakového nádraží, autobusových zastávek apod.).

● Inženýrské sítě

Snahou představitelů města je co největší možná koordinace prací a správců jednotlivých inženýrských sítí, které jsou završovány konečnými úpravami komunikací a veřejných ploch. Při těchto úpravách je kladen důraz na ukládání kabelových rozvodů nízkého napětí, veřejného osvětlení a městského rozhlasu do země. V současné době lze konstatovat, že v převážné většině ulic na území městské památkové rezervace je stav technické infrastruktury velmi dobrý.

Rekonstrukce a obnova dalších sítí technické infrastruktury bude prováděna kontinuálně v souvislosti s postupnými úpravami a obnovou veřejných prostranství a komunikací (v blízké době se jedná především o výše uvedené malebné uličky pod kostelem Narození Panny Marie).

● Životní prostředí

V Městské památkové rezervaci Příbor je asi nejzásadnějším problémem v oblasti životního prostředí umístění kontejnerů na tříděný odpad. Stávající systém svozu směsného odpadu v historickém centru v současnosti funguje, ale kontejnery na tříděný odpad jsou v centru umístěny na nevhodných místech a neestetickým způsobem – jedná se o ulici Bonifáce Buzka, Lidickou a Nádražní. V těchto lokalitách se předpokládá umístění svozových míst pod stávající úroveň terénu, případně jiné, této lokalitě odpovídající řešení.

● Využití nezastavěných ploch

V městské památkové rezervaci Příbor se nenachází mnoho proluk k zástavbě. Nezastavěné plochy vhodné k zástavbě se nacházejí jen v ulici U brány, případně v bývalé ulici Zámečnické.

IV. ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ

● Širší vztahy v území

Správní území města Příbora leží v jihovýchodní části Moravskoslezského kraje. Ze severu sousedí správní území Příbora se správním územím obce Skotnice a Kateřinice, z východu se správním územím obce Hukvaldy, z jihu se správním územím města Kopřivnice a obce Závěšice, a ze západu se správním územím obce Sedlnice.

Příbor patří mezi historicky stabilizovaná městská sídla se statutem města, které jsou integrovanou součástí sídelní struktury širšího regionu. Tvoří administrativní i přirozený spádový obvod města Kopřivnice a do značné míry i Nového Jičína a Ostravy. Správní území tvoří 4 katastrální území (Příbor, Hájev, Klokočov u Příbora a Prchalov) a 3 části obce.

Převažujícími funkcemi řešeného území jsou funkce obytná, výrobní, dopravní obslužná a omezeněji i rekreační. Obyvatelstvo města vykazuje relativně značnou sociální soudržnost, projevující se v kulturním životě a spolkové činnosti.

Za omezující faktor dlouhodobého rozvoje města je nutno považovat mírně nevyvážené hospodářské podmínky regionu a výrazněji poškozené životní prostředí, zejména v širším regionu. Menší problémy generuje i vývoj věkové struktury obyvatel a život na sídlištích města, což se částečně promítá i do soudržnosti obyvatel území.

● Sociodemografické podmínky

Obyvatelstvo (sociodemografické podmínky území) – zaměstnanost (hospodářské podmínky území) a bydlení vytvářejí základní prvky sídelní struktury území, nedílnou součást civilizačních hodnot území. Za nejvýznamnější faktor ovlivňující vývoj počtu obyvatel města je obvykle považována nabídka pracovních příležitostí v obci a regionu. Z ostatních faktorů je to především vybavenost sídel, dopravní poloha, obytné prostředí včetně životního prostředí, vlastní či širší rekreační zázemí. V případě města Příbora jsou to i jeho kulturně historické podmínky, tradice. Tyto přírodní i antropogenní podmínky území se promítají do atraktivity území, kterou velmi dobře odráží i prodejnost nemovitostí pro bydlení.

Na vývoji počtu obyvatel a bytů se v Příboře dlouhodobě projevují především:

- poměrně výhodná dopravní poloha a relativní blízkost velkých měst
- omezujícím faktorem je stále značná úroveň nezaměstnanosti v širším regionu

- poměrně kvalitní obytné prostředí a rekreačně atraktivní území širšího okolí

Pro vývoj počtu obyvatel v minulosti (po r. 1869) byl charakteristický mírný dlouhodobý růst, který omezily zejména důsledky druhé světové války. Poválečný růst počtu obyvatel prakticky ustal až po roce 1980, v návaznosti na pokles bytové výstavby ve městě (zejména financované z veřejných zdrojů). K mírnému poklesu počtu obyvatel došlo i po r. 1991.

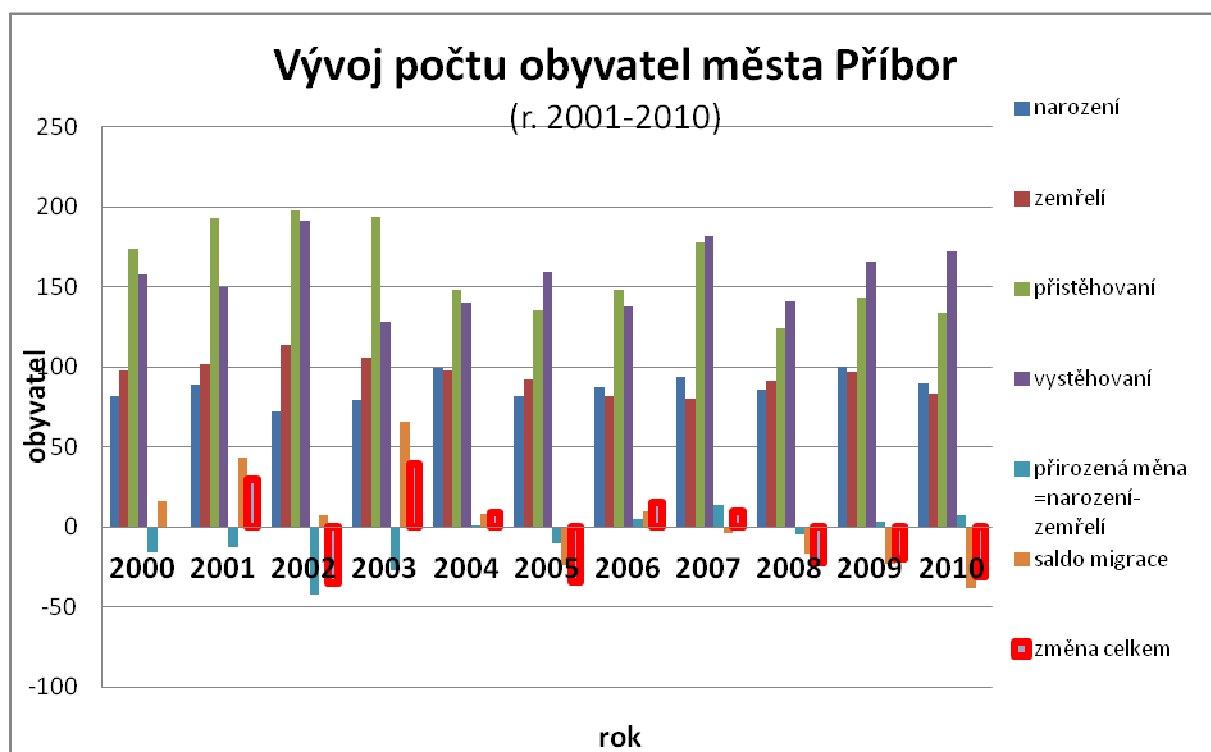
Podle posledního sčítání bylo v Příboře 8754 trvale bydlících obyvatel (r. 2001). Podle evidence města zde v polovině roku 2011 trvale žilo 8677 obyvatel.

Vývoj počtu obyvatel po r. 1991 byl do značné míry nerovnoměrný s obecnou tendencí k mírnému poklesu, což potvrzují i následující čísla ČSÚ.

Tab.: Vývoj počtu obyvatel v posledních letech v řešeném území (zdroj: ČSÚ)

rok	stav 1.1.	narození	zemřelí	přistěho- vaní	vystěho- vaní	přirozená měna	saldo migrace	změna celkem
2001	8 755	89	102	193	150	-13	43	30
2002	8 785	72	114	198	191	-42	7	-35
2003	8 750	79	106	194	128	-27	66	39
2004	8 789	99	98	148	140	1	8	9
2005	8 798	82	92	135	159	-10	-24	-34
2006	8 764	87	82	148	138	5	10	15
2007	8 779	94	80	178	182	14	-4	10
2008	8 789	86	91	124	141	-5	-17	-22
2009	8 767	100	97	143	166	3	-23	-20
2010	8 747	90	83	134	172	7	-38	-31
2011	8 716							
Roční průměr		87	96	164	155	-9	9	0

Na vývoj počtu obyvatel má v jednotlivých letech rozhodující vliv saldo migrace (v posledních letech), které je většinou záporné. Z Příbora se v posledních letech více obyvatel vystěhovalo, než přistěhovalo. To zhoršuje i věkovou strukturu obyvatel, protože migrací ubývají zejména mladí lidé, rodiny s dětmi. Úbytek počtu obyvatel je dlouhodoběji vykazován i přirozenou měnou, ke zlepšení došlo v letech 2009 a 2010, kdy došlo zejména k růstu počtu narozených.

Věková struktura obyvatel řešeného území byla už v minulosti nepříznivá. Podíl předproduktivní věkové skupiny (0 - 14 let) byl v r. 2001 16,4 %, při srovnatelném průměru okresu Nový Jičín - 17,9 %. Podíl obyvatel v poproduktivním věku byl u řešeného území 18,4 %, zatímco průměr okresu Nový Jičín byl výrazně příznivější – 16,3 %. Absolutní počet dětí poklesnul z 1 437 (r. 2001) na 1 254 na začátku roku 2011. V dlouhodobém výhledu podíl obyvatel nad 60 let dále mírně poroste, podíl dětí bude v lepším případě stagnovat.

Tj. i při eventuálním mírném růstu počtu obyvatel by absolutní počet dětí stagnoval.

Tab.: Věková struktura obyvatel (ČSÚ, sčítání 2001)

územní jednotka	Celkem	věková skupina		věková skupina		nezjištěno	průměrný věk
		0 - 14	podíl 0 - 14	nad 60	podíl 60+		
ČR	10 230 060	1 654 862	16,2 %	1 883 783	18,4 %	3483	39
okres Nový Jičín	159 925	28 663	17,9 %	26 044	16,3 %	11	37
Příbor	8 754	1 437	16,4 %	1 608	18,4 %	0	38
Hájov	416	62	14,9 %	72	17,3 %	0	38
Prchalov	196	37	18,9 %	34	17,3 %	0	37
Příbor	8 142	1 338	16,4 %	1 502	18,4 %	0	38

Tab.: Věková struktura obyvatel (ČSÚ, 1.1.2011)

	celkem	0 - 14 let	15 - 59 let	60 - 64 let	64+ let
Celkem	8 716	1 254	5 544	513	1 405
Muži	4 285	647	2 695	252	537
Ženy	4 431	607	2 849	261	868

S ohledem na výše uvedený vývoj počtu obyvatel v území je možno předpokládat stagnaci počtu obyvatel ve městě na úrovni cca 8 650 až 8 700 obyvatel do r. 2025. Stagnace počtu obyvatel je poměrně optimistickým cílem.

● **Koncepce uspořádání krajiny**

Řešené území je dle Zásad územního rozvoje Moravskoslezského kraje zařazeno do krajinné oblasti Příborská pahorkatina. Jedná se o pahorkatiny jihovýchodního okraje Moravské brány. Krajinná scéna je pohledově otevřená s výrazným projevem makrostruktur polí a pohledových horizontů zejména Beskyd a Palkovických hůrek. Území je částečně znehodnoceno suburbanizací. V této oblasti je nezbytné dbát na ochranu vnějšího obrazu památkově chráněných sídel, což se týká také města Příbora. Kulturní a historickou dominantou ve správním území města Příbor je kostel Narození Panny Marie.

Významné vyhlídkové body:

- Nejvyšší bod na komunikaci přes Prchalov – výhledy od severu k jihu, tj. od Mošnova, Skotnice, přes Hukvaldy, Červený kámen, Bílou horu, Závěšickou Hůrku, Libhošť.
- Nejvyšší bod na místní komunikaci podél I/48 - rozhled jižním směrem na Červený kámen, Kopřivnici, Bílou horu a dále směrem k Novému Jičínu a na Příbor.
- Nejvyšší bod na polní cestě severně od bývalého statku (u polního letiště) – výhledy na všechny světové strany, tj. např. na Příbor, Kopřivnici a v pozadí na Červený kámen, Bílou horu, Beskydy, Prchalov.
- Severně od zahrádkářské osady Orinoko – výhled na samotné město Příbor a dále západním až severním směrem.
- Severovýchodní roh katastru Hájev – výhledy na všechny světové strany, Hájev, Příbor, Kopřivnici, Červený kámen, Bílou horu, dále na Beskydy či západně na Moravskou bránu a Oderské vrchy.

- Jihovýchodní roh katastru Hájov – výhled na vodní nádrž Větrkovice, Kopřivnici, Červený kámen, Bílou horu, Hukvaldy.

● **Hodnoty MPR Příbor**

Městská památková rezervace Příbor zahrnuje historické centrum města, které se nachází na terénní vyvýšenině na levém břehu Lubiny, jmenovitě se jedná o: náměstí Sigmunda Freuda s navazujícími ulicemi, kostel Narození Panny Marie a jeho okolí včetně navazujících uliček pod kostelem, bývalý piaristický klášter s kostelem sv. Valentina a piaristickou zahradou a areál kostela sv. Kříže.

Náměstí Sigmunda Freuda má obdélníkový charakter, půdorysná stopa středověkého městiště je zde čitelná až do současnosti. Náměstí je lemováno čtyřmi frontami měšťanských domů, tři z nich mají loubí. Dominantou náměstí je radnice v jihozápadním rohu náměstí a uprostřed náměstí se nachází sousoší Panny Marie a litinová fontána. Dominantou celé MPR i města Příbora je farní kostel Narození Panny Marie. Protipólem farního kostela je kostel sv. Valentina, nacházející se západně od náměstí. Kostel sv. Valentina náležel k bývalému areálu piaristického kláštera.

V Příboře se nachází celkem 64 nemovitých kulturních památek zapsaných v ústředním seznamu nemovitých kulturních památek, z nichž 55 se nachází na území MPR Příbor. K nejvýznamnějším patří kostel Narození Panny Marie, kostel sv. Valentina, kostel sv. Kříže, piaristický klášter, radnice, rodný dům Sigmunda Freuda a jednotlivé měšťanské domy. Hodnotná je i urbanistická struktura, půdorysná stopa a hmotové řešení objektů bez legislativní ochrany.

Na území města se nachází území s vyšší pravděpodobností výskytu archeologických nálezů. Do tohoto území spadá historické jádro města (MPR) a další vymezené plochy (zakresleno v koordinačním výkrese Územního plánu Příbora). Investoři staveb musí v těchto lokalitách oznámit záměr provádět stavební činnost Archeologickému ústavu Akademie věd ČR a umožnit jemu nebo oprávněné organizaci provést záchranný archeologický průzkum.

● **GENIUS LOCI místa, kulturní prvky, významní rodáci**

Veřejné prostory MPR v Příboře působí vyhledávaně a živě jak pro vlastní obyvatele, tak pro návštěvníky města, jehož jsou přirozeným obchodním, správním a obytným centrem. Domy jsou odpovídajícím způsobem využívány a obnovovány.

V Příboře se narodilo, případně zde pobývalo mnoho slavných osobností. Tou nejznámější je nepochybně Prof. MUDr. Sigmund Freud – zakladatel psychoanalýzy. Mezi další slavné rodáky patří zakladatel moravského místopisu – Tomáš Řehoř Volný; národní buditel a filosof – Bonifác Buzek, profesor a vedoucí katedry politických a hospodářských věd – Josef Ignác Buček a světec sv. Jan Sarkandr. Obyvatelé města jsou na tyto slavné rodáky hrdí a duch zdravého patriotismu je v historickém centru často připomínán – jedná se o rodný dům Sigmunda Freuda, plastiku sv. Sarkandra, pamětní desky na fasádách domů apod.

V Příboře se dodržuje mnoho místních tradic a zvyků. Každoročně jsou pořádány koncerty, trhy, soutěže, setkání rodáků, oslavy místních svátků a zvyků jako např. novoroční koncerty, veselí a mše o pouti sv. Valentina, příborský masopust, mezinárodní festivaly dechových hudeb, tradiční příborská pouť, Dny evropského dědictví, metání metel, stavění a kácení májky, vynášení Morany, svěcení palem, Dny města, jarmarky, májové koncerty, Majálesy Masarykova gymnázia, Živý Betlém, výtvarná soutěž dětí a mládeže „Můj sen“ a další. Tyto akce jsou často pořádány ve spolupráci s neziskovým sektorem - místními spolky, sdruženími, nadacemi a uměleckými soubory, mezi které patří např. Společnost S. Freuda, Fotoklub Příbor, Muzeum Novojičínska p.o., Základní umělecká škola, Městská knihovna Příbor, Městská televize – Local TV Příbor, Sdružení hudebníků Příbor B. Pukovce, Bav klub a Luna, střediska volného času.

Obyvatelé města Příbora vykazují relativně značnou sociální soudržnost, což se projevuje i v oblasti pořádání výše uvedených akcí, v jejich návštěvnosti i ve fungování neziskového sektoru. Zároveň tyto akce přispívají k prezentaci města, k utváření identity města i rozvoji turistického ruchu.

V. POUŽITÉ PODKLADY

- Program regenerace MPR Příbor 2003-2007, zpracovatel Ing. Bedřich Turek
- Aktualizace Programu regenerace MPR Příbor pro období 2008 – 2012
- Ústřední seznam kulturních památek
- Podkladové materiály města
- Strategický plán města Příbora
- Stavebně historický průzkum MPR Příbora, J. O. Eliáš, 1993
- Nařízení vlády ČSSR č. 54/1989 Sb. ze dne 19.4. 1989 o prohlášení území za Městskou památkovou rezervaci Příbor
- Rozhodnutí ze dne 8.6. 1998 s č.j. 911/98-RR-401/Ma o vymezení ochranného pásma Městské

památkové rezervace Příbor

- Usnesení VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 25. března 1992 č. 209 k Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón
- Územní plán sídelního útvaru Příbor
- Návrh projednávaného územního plánu Příbor
- Restaurátorské záměry jednotlivých drobných sakrálních staveb
- Dřeviny na veřejných městských prostranstvích, příloha časopisu Zprávy památkové péče, ročník 61, Zdeněk Novák (Odborné a metodické publikace, svazek 22)

VI. ZÁVĚR

Vzhledem k tomu, že není možné přesně předem stanovit, kolik prostředků se podaří v plánovaném období na jednotlivé akce zabezpečit, jak budou postupovat organizační zajištění, nutné průzkumy a projekční práce a stejně tak je orientační i odhad nákladů jednotlivých akcí, protože ke stanovení skutečných finančních nákladů je nutné vycházet z projektů zpracovaných na základě podrobného průzkumu stavu objektů, Program regenerace MPR je zpracován otevřenou formou, kdy jsou v tabulce HLAVNÍCH CÍLŮ shrnuty základní cíle regenerace MPR Příbor pro období 2013-2017, ale komise pro MPR může tyto cíle aktualizovat dle aktuálních potřeb a možností města, vlastníků či uživatelů a dle jednotlivých karet nemovitých kulturních památek a veřejných prostorů.